

Lokal utvecklingsstrategi för Söderslätt 2023 - 2027

**Finansieras av
Europeiska unionen**

Lokal utvecklingsstrategi för Söderslätt

Sammanfattning

Söderslätts utvecklingsstrategi ska främja innovation, lärande och samverkan för att skapa en hållbar tillväxt. Strategin vill stimulera alla människor i byar, städer och på landsbygd att engagera sig för att utveckla bygden. Inkludering är en framgångsfaktor, där speciellt fokus riktas mot de unga, adresserat genom ett eget insatsområde. Det sydsånska områdets speciella tillgångar i form av bördig jord, böljande backlandskap, kuststräckor och kulturmiljöer tas tillvara för att öka mängden arbetstillfällen och locka fler besökare att ta del av upplevelser som området erbjuder.

Agenda 2030 ligger till grund för strategin. De övergripande målen för programperioden är *Stärkt identitet, Söderslätts naturvärden tas tillvara och vårdas, Ökad inkludering & samverkan och Hållbar tillväxt & innovation*.

För att nå målen har fem insatsområden valts ut, baserat på de behov och förutsättningar som identifierats för Söderslätt;

1. *Innovation, lärande och samverkan,*
2. *Ungas engagemang och välbefinnande,*
3. *Hållbar natur inklusive vatten och framtidens jordbruk,*
4. *Attraktiva destinationer*
5. *Cirkulär ekonomi och delningsekonomi.*

För att nå störst effekt kommer Leader Söderslätt att stödja initiativ som har en möjlighet att åstadkomma strukturell förändring på sikt, enligt en så kallad effektlogik. Samverkan mellan olika sektorer är nödvändigt för att initiativ ska kunna fortsätta som långsiktig verksamhet efter att finansiering från Leader avslutats.

För strategins implementering har styrelsen en nyckelroll, tillsammans med kansliet. Uppföljning görs regelbundet med syfte att utvärdera arbetssätt och lära och förbättra verksamheten för bästa effekt.

Summary

The Söderslätt development strategy will promote innovation, learning and collaboration to create sustainable growth. The strategy aims to encourage citizens in villages, in cities and in rural areas to engage in the development of their neighborhood. Inclusion and involvement are key, with special attention towards the young people in the region. The special assets of Söderslätt - fertile soil, hilly landscape, and coastlines along with cultural, historic environments - are carefully managed to increase employment and attract visitors to experiences what the area offers.

The strategy is grounded in the Agenda 2030 and UN Sustainability Development Goals. The overall objectives for the program period are *Strengthened Identity, Söderslätt's Natural Assets are Managed and*

Nurtured, Increased Inclusion & Collaboration, Sustainable Growth & Innovation.

Five focus areas have been selected, based on the needs and specific conditions for Söderslätt;

- 1. Innovation, Learning and Collaboration,*
- 2. Commitment and Well-being among Youth,*
- 3. Sustainable Nature including Water and Agriculture,*
- 4. Attractive Destinations*
- 5. Circular & Sharing Economy.*

For best effect, Leader Söderslätt will support initiatives that have an opportunity to bring about structural change in the long term, according to a so-called effect logic. Collaboration between different sectors is necessary for initiatives to continue as long-term activities after support from Leader has ended.

The Leader Söderslätt Board has a key role in implementing the strategy, along with the business manager and administrator. Reviews are done on a regularly basis with the aim to evaluate working methods and to learn and improve the organisation.

Innehåll

Lokal utvecklingsstrategi för Söderslätt

<u>Sammanfattning</u>	1
<u>Summary</u>	1
<u>1</u>	<u>Landsbygdsutveckling genom Leader</u> 5
<u>2</u>	<u>Strategins framtagning</u> 5
<u>3</u>	<u>Utvecklingsområdet Söderslätt</u> 7
3.1	<u>Tabell med statistik</u> 7
3.2	<u>Områdesbeskrivning</u> 7
	<u>Landskap, natur och kultur</u> 7
	<u>Befolkningen</u> 8
	<u>Näringsliv</u> 9
	<u>Forskning, utveckling och utbildning</u> 9
	<u>Kommunikation</u> 10
3.3	<u>Behov och utvecklingsmöjligheter</u> 11
<u>4</u>	<u>Mål, insatsområden och indikatorer</u> 14
4.1	<u>Vision</u> 14
4.2	<u>Mål</u> 14
4.3	<u>Insatsområden</u> 15
	<u>Innovation, lärande och samverkan</u> 15
	<u>Ungas engagemang och välbefinnande</u> 16
	<u>Hållbar natur inklusive vatten och framtidens jordbruk.</u> 16
	<u>Attraktiva destinationer</u> 16
	<u>Cirkulär ekonomi och delningsekonomi</u> 16
4.4	<u>Indikatorer och målvärden</u> 17
	<u>EU:s resultatindikatorer</u> 18
	<u>Nationella indikatorer</u> 19
	<u>Lokala indikatorer</u> 22
<u>5</u>	<u>Genomförande</u> 25
5.1	<u>Kommunikation</u> 25

5.2	<u>Urvalsprocess</u>	26
5.3	<u>Samordning och samarbete med andra aktörer</u>	27
5.4	<u>Effekter</u>	28
5.5	<u>Hur främjar strategin innovation?</u>	30
5.6	<u>Övergripande principer</u>	31
6	<u>Organisation</u>	32
6.1	<u>Partnerskapet och föreningen</u>	32
6.2	<u>Föreningens styrelse</u>	33
6.3	<u>Drift – den operativa verksamheten</u>	35
7	<u>Uppföljning och utvärdering</u>	35
	<u>Strategiuppföljning</u>	35
	<u>Övrig uppföljning</u>	36
	<u>Allmän lärandeprocess</u>	36
	<u>Bilaga 1 Geografisk avgränsning.</u>	38
	<u>Bilaga 2 SWOT-analys</u>	39
	<u>Allmän beskrivande text</u>	39
	<u>Styrkor</u>	39
	<u>Svagheter</u>	39
	<u>Möjligheter</u>	40
	<u>Hot</u>	41
	<u>Bilaga 5 Lista över aktörer i partnerskapet</u>	43

1 Landsbygdsutveckling genom Leader

Denna strategi bidrar till utveckling av den lokala landsbygden genom leadermetoden. Lokalsamhället har varit delaktiga i framtagandet och strategin genomförs i samverkan mellan privata, ideella och offentliga aktörer. Leader är ett verktyg för landsbygdsutveckling inom EU och Sverige, därmed bidrar strategin även till den regionala och nationella landsbygdsutvecklingen.

Strategin utgår ifrån det lokala perspektivet där analys av områdets utvecklingsbehov och möjligheter samt samordning med andra handlingsplaner och utvecklingsstrategier i området ligger till grund för strategins mål och insatsområden. Eftersom Leader finansieras av stöd från EU genom Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling är målen i strategin också utformade att rymmas inom målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

Urvalskriterier och processer för projekturval är utformade att stödja strategins mål och insatsområden. På så sätt bidrar alla projekt som prioriteras genom denna strategi både till den lokala utvecklingen av området och till målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

2 Strategins framtagning

Grunden till strategin är framtagen genom en dialogprocess med en representativ samling aktörer från Söderslättens fem kommuner. Dessutom har den regionala utvecklingsplanen "Det öppna Skåne 2030" och kommunala landsbygds- och översiktsplaner för området beaktats i arbetet.

I dialogerna har sammanlagt 56 personer från offentlig, ideell och privat sektor i varje kommun deltagit. Ett mindre antal aktörer har även intervjuats individuellt. Inbjudan till medverkan i dialogprocessen har varit öppen och har kommunicerats brett via kommunernas hemsidor och på sociala medier, via tjänstemän inom kommunerna, pressmeddelanden, annonser i lokaltidningar, gratistidningar och befintliga nätverk av företag och föreningar. Detta har resulterat i en stor mångfald, både åldersmässigt och utifrån verksamhetsförankring och engagemang, med deltagare från ungdomsråd, föreningar, byaråd, nya och etablerade företag, LRF, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) Alnarp, Malmö universitet samt både kommuntjänstemän och politiker.

I processen har tagits fasta på att involvera de som berörs av strategin redan i ett tidigt skede. Workshops och arbetsprocesser designades för att bygga samarbetskultur och skapa kontakt mellan deltagarna. Inför dialogmötena hölls också ett antal kortare förmöten, för att ge en chans till förberedelse för dem som ville, genom att introducera sammanhanget och arbetsprocessen och ge utrymme för frågor. Allt i syfte att skapa förutsättningar för deltagarna att i dialogmötena kliva in som samskapare av underlaget till strategin. Förhoppningen är också att den kontakt som skapats genom dialogprocessen samt kommunikationsinsatserna leder till att

fler engagerar sig även i det fortsatta arbetet inför och under kommande programperiod.

Intressentdialogerna var två timmar långa, och hade utgångspunkt i följande frågor:

- Vad är viktigt just nu?
- Vad är på väg att bli viktigt?
- Vad begränsar er från att uppnå era mål idag och åstadkomma det ni vill?
- Vad behövs konkret för en fortsatt positiv utveckling på Söderslätt?
- Vad fungerar bra? Vad hjälper er att uppnå era mål idag?

Fokus låg på att skapa bra dialog där allas röster och perspektiv fick höras. Detta uppnåddes genom att mötas i mindre grupper med en blandning av personer. För att samla in ett rikt material fick deltagarna dokumentera alla olika perspektiv som lyftes utan att behöva komma överens eller prioritera vad som var viktigast. Resultatet av dialogerna dokumenterades i textform formulerat med deltagarnas egna ord.

Dialogprocessen genomfördes under maj och juni 2021 och på grund av rådande smittskyddsrestriktioner genomfördes samtliga workshops digitalt via Zoom. Processen tog avstamp i en SWOT-analys som genomfördes av LAG i en första workshop. Därefter bjöds intressenter från samtliga fem kommuner in till fyra intressentdialoger som genomfördes i workshopform. Materialet från SWOT-analysen, dialogerna och intervjuerna sammanställdes, analyserades och prioriterades av LAG i en avslutande workshop. Resultatet blev de sju prioriterade temaområden som beskrivs i avsnitt 3.3.

I augusti 2021 genomfördes en tvådagars workshop. Vid detta tillfälle samlades LAG samt representanter från den ideella sektorn, det privata näringslivet samt alla fem kommuner. Såväl tjänstemän som politiker deltog från kommunernas sida.

Målet med workshopen var att skapa enighet om en gemensam vision för Leader Söderslätt som förhåller sig till hållbarhet och beslutade visioner i kommunerna, samt att identifiera övergripande mål och förslag på insatsområden utifrån SWOT-analys och intressentdialoger.

Som underlag för övningar i workshopen gjordes en omvärldsbevakning med genomgång av trender, pågående skiften. Det vetenskapliga ramverket för hållbarhet introducerades, liksom begreppen cirkulär ekonomi och Agenda 2030. Dessutom gjordes en genomgång av relevanta delar i de fem kommunernas landsbygdsstrategier och/eller översiktsplaner. Effektlagiken presenterades.

Resultatet av workshopens gruppövningar och diskussioner blev en vision, fyra övergripande mål och förslag till fem insatsområden.

Därefter har uppföljningsmöten skett med LAG och framtidsgruppen, både fysiskt och digitalt, i syfte att slutföra arbetet med framtagandet av fem

insatsområden. Slutligen har val av indikatorer genomförts. Med hjälp av indikatorerna kommer insatser att mätas och möjliggöra att de övergripande målen uppnås.

3 Utvecklingsområdet Söderslätt

3.1 Tabell med statistik

Ämnesområde	Variabel	Värde	
Områdets storlek	Antal invånare	127 309	
	Storlek i km ²	1028	
	Invånare per km ²	124	
Befolkningsstruktur	Andel av befolkningen som är utrikes född (%)	15	
	Andel av befolkningen i intervallerna (%):	Kvinnor	Män
	0–15 år	11	12
	16–24 år	4	5
	25–44 år	12	11
	45–64 år	13	13
	65-år	10	9

3.2 Områdesbeskrivning

Landskap, natur och kultur

Landskapet karakteriseras av en flack svagt böljande jordbruksbygd. Jordarterna är sammansatta av leror, vilket innebär att jorden är av högsta odlingsvärde (93 % av åkermarken) för spannmåls- och livsmedelsproduktion. Höga element utmärker det vida landskapet och inkluderar vindkraftverk, kyrktorn, silos, elledningar och träd. Den totala skogsarealen är 700 ha med en majoritet av lövblandad skog. Ett antal större vattendrag passerar genom landskapet och ger upphov till dalgångar. Höjden över havet är mellan 0-25m. Vegetationsperioden är mer än 210 dagar och nederbörden är under 600 mm.

Öresundsregionen är internationellt känd för sitt unika kulturarv och sin historia. Utspridda gårdar, bevarade jordhågn och pilevallar, enstaka mangelgravar och gravhögar från bronsåldern är representativa för Söderslätt. Kommunerna samarbetar genom att skapa besöksupplevelser och för att öka kunskapen om det historiska arvet. Kulturarvet förvaltas av bland andra byalagen och genom olika föreningsaktiviteter. Till kulturarvet hör maten, där utveckling av gårdsbutiker och förädling av mat och matupplevelser är en viktig tillgång för området.

De främsta besöksmålen utanför tätorterna utgörs av stränderna. Kusten längs stränderna är instabil och höjden över havet är lägre än 5 m. Den enda sötvattentillgången på Falsterbohalvön, som domineras av milsvida stränder och massiv turisttillströmning under sommarhalvåret, är grundvattnet i de

ytliga sandsvallen. Sandjordarna är känsliga för erosionsförluster och läckage av växtnäring och bekämpningsmedel. Detta leder till stor risk för föroreningar av såväl yt- som grundvatten. Söderslätt har lång väg kvar innan EU:s krav på god vattenstatus är uppnådd år 2027, då många av vattendragen och sjöarna har otillfredsställande status.

Det effektiva utnyttjandet av jordbrukslandskapet har lämnat lite plats för biologisk mångfald. Naturvärden är knutna till kusten, jordbrukslandskapet och kulturelement samt i samband med parker, kyrkogårdar, äldre trädgårdar och gårdsmiljöer med höga värden gällande lavar och fladdermöss. Noterbart är att den allemansrättsliga tillgängliga marken utanför tätort i Söderslätt är två procent. Leader Söderslätt har mycket samverkan med Leader Lundaland när det gäller ekoturism, naturturism och fågelskådning.

Befolkningen

Leaderområdet Söderslätt har nära 130 000 invånare. Området har en spännande blandning av stad och landsbygd; glest befolkad landsbygd, stadsnära områden, mindre samhällen och byar samt större tätorter. Att vara ”storstadsnära landsbygd” med 1,4 miljoner invånare inom 1 timmas bilresa skapar speciella möjligheter.

Inflyttningen till området är relativt hög och är jämnt fördelad geografiskt. Befolkningsökningen är starkast i tätort men syns även i småorterna och på den rena landsbygden. Ökningen är lika både för män och för kvinnor. Åldersgruppen 35–55 år är överrepresenterade. Parhushåll med eller utan barn står för 70 % av hushållen. Den enda åldersgrupp som minskar är 20–34 år, bland annat på grund av studier på annan ort eller att storstadslivet lockar. Många flyttar tillbaka när de bildar familj och landsbygden upplevs som attraktiv för många barnfamiljer. När barnen flyttat hemifrån väljer många att flytta från området och in till staden. Över 85 % av de bostadsformer som erbjuds är äganderätter dominerat av småhus, något som kan påverka utflyttningen av både yngre och äldre. Arbetslösheten i området är Malmö¹: 14,2 procent, Skurup: 8,6², Svedala: 6,1, Trelleborg: 7,6¹, Vellinge: 5,2². Snittet för Sverige är 8,0 och Skåne 9,9 procent.

År 2019 uppgick andel utrikes födda i Malmö¹ till 34,4 procent och i Vellinge till 9,2 procent, den högsta respektive lägsta siffran i Skåne. För övriga kommuner inom leaderområdet är siffrorna ca 10–20 procent.

Näringsliv

Söderslätt ligger mitt i den expansiva Öresundsregionen med två flygplatser inom en timmes bilfärd och fem färjeförbindelser med åtskilliga dagliga avgångar till Polen och Tyskland. Näringslivet domineras av ett stort antal en- eller fåmansföretag inom tjänstesektorn samt ett stort utbud av

¹ Gäller hela kommunen

² Källa: Arbetsförmedlingen 2020

verksamheter inom de kreativa näringarna. Utmärkande näringar är jordbruk och jordbruksprodukter, livsmedelsföretag, besöksnäring och logistikföretag. Kunderna finns framför allt bland Öresundsregionens större företag. För jordbruksverksamheten är trenden att mindre enheter slås samman och det finns behov av diversifiering och stöd till generationsväxling.

Nio av tio är företag med färre än fem anställda och hela 96 procent har färre än 50 anställda. Småföretagen utgör en stor majoritet av samtliga företag i kommunerna.

- *Skurup*: Ca 1900 företag
- *Svedala*: Knappt 1700 företag
- *Trelleborg*³: Drygt 3000 företag.
- *Vellinge*: Drygt 4000 företag.
- *Malmö*³ Drygt 31 000 företag

Forskning, utveckling och utbildning

I Söderslätts absoluta närhet finns flera expansiva universitet och högskolor samt forskningsinfrastruktur, vilket erbjuder samarbete för näringsliv och offentlig sektor samt erbjuder utbildningsmöjligheter för ungdomar i området.

- *Malmö universitet* har ca 2 143 anställda och 24 000 studenter per år.
- *Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)* i Alnarp har sin verksamhet koncentrerad kring landskapsarkitektur, trädgård, växtproduktion och sydsvenskt jord- och skogsbruk. Dessa näringsgrenar är väsentliga för Söderslättsområdets utveckling. Här finns ca 1800 studenter årligen.
- *Lunds universitet* har 8 380 anställda och ca 44 000 studenter från hela världen, och med verksamhet främst i Lund, Malmö och Helsingborg.
- *European Spallation Source (ESS)* och *MAX IV* (laboratorium för synkrotronljusforskning) utgör ett nav i internationell infrastruktur och forskning. Tillväxteffekterna i kringliggande kommuner från en etablering av ESS är huvudsakligen av två slag. Dels direkta i form av investeringar som skapar ökad sysselsättning och efterfrågan på varor och tjänster, dels mer svårämätbara effekter som utgår från anläggningens betydelse för den teknologiska utvecklingen, innovationsklimatet och möjliga spin-off-effekter.

³ Gäller hela kommunen

Trelleborg ansöker om att få starta *yrkestekniska utbildningar*, vilket kan ansluta till de vätgas- och biogassatsningar som görs i kommunen. I kommunen finns ett rättspsykiatriskt centrum samt planeras en kriminalvårdsanstalt som samlar verksamhet och forskning i Skåne.

Samtliga kommuner erbjuder *gymnasieutbildning*. Svedala och Skurup har yrkesutbildningar medan övriga kommuner erbjuder både teoretiska och yrkesinriktade utbildningar. De lokala gymnasierna är oerhört viktiga, inte enbart för möjligheten att utbilda sig lokalt, utan också för att hitta nya möjligheter att stanna kvar och vara verksamma inom området. Att ytterligare stärka relationerna mellan gymnasieutbildningarna och närsamhället är önskvärt, inte minst vad gäller entreprenörskap, jord- och skogsbruk och för området traditionella verksamheter. Det finns dessutom flera *folkhögskolor* i området som erbjuder yrkesinriktade utbildningar.

Kommunikation

Pendlingen till och från Malmö, Lund och Köpenhamn är en viktig faktor för områdets attraktivitet och för möjligheterna att skapa fungerande vardagsliv och goda förutsättningar för företagande. Idag är pendling med bil det vanligaste färdssättet. Det finns behov av utökade allmänna kommunikationer, både för de som bor och verkar i området och för de som vill besöka det. Att minska beroendet av *biltransporter* både för privat bruk och för företagens logistik är viktigt för att minska transporternas långsiktiga miljöpåverkan. 80 % av klimatrelaterade utsläpp i området härrör från transporter.

Utbyggnaden av *cykelbanenätet* har betydelse både för pendling, motionsmöjligheter (rekreation) och besöksnäring.

De allmänna kommunikationerna domineras idag av *busslinjer*, men *tågtrafiken* mellan Malmö – Köpenhamn, Malmö – Ystad (via Svedala och Skurup), samt Malmö – Trelleborg är viktiga för områdets kommunikationsnät.

Områdets tillgång till *hamnar och flygplatser* är också viktig för mobiliteten, inte minst för företagandet inom området.

En viktig del av modern kommunikation är tillgången till *bredband och telefoni*. Detta är viktigt inte minst på landsbygden där företag kan använda sig av nättjänster för sin verksamhet, förenklar distansarbete och boende kan hantera vardagliga sysslor med hjälp av internet. Virtuellt eller fysiskt klusterskapande verksamhet, som görs möjlig genom bredband och mobiltelefoni, är av vikt för besöksnäringen och för de boende.

3.3 Behov och utvecklingsmöjligheter

Ur intressentdialogerna om behov och möjligheter på Söderslätt, framträder en bild av ett område med stor potential och stora värden för både boende, verksamma och besökare. Läget är unikt, med närhet till kusten, kontinenten och flera stora städer.

Samtidigt kämpar människor för att skapa förutsättningar för att leva, verka och etablera sig på en landsbygd som möter samma problem som i övriga landet: bristande infrastruktur, nedmontering av service och nedläggning av skolor. Föreningslivet tappar kraft och därmed sin viktiga roll i sammanhållning i byarna. Unga saknar aktiviteter lokalt som ger en meningsfull fritid. Goda exempel på självorganisering genom byalag/byaråd har lyfts fram. Just engagemang och ideella krafter är två grundvärden som är avgörande för den levande landsbygden.

På Söderslätt trängs många intressen på en liten yta. Det är högt tryck på besöksnäringen, högskolor och stora företag. Men det behövs logistiskt stöd för att hantera belastningen och skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt. Stor efterfrågan på bättre kollektivtrafik och tillgång till hållbara transporter.

Den stadsnära landsbygden lockar allt fler att flytta ut, vilket kan lyfta många små samhällen. Samtidigt finns ett behov att även få nya verksamheter att etablera sig, samt att nyinflyttade väljer att bidra till det lokala samhället och inte bara isolera sig i en distansarbetsbubbla.

Efterfrågan på det lokalproducerade är en stark trend som gynnar matproduktionen på Söderslätt. Samtidigt hindras små företag från att växa, både av krånglig administration och svårigheten att hitta arbetskraft. Behovet av stöd och mötesplatser för företagare är stort.

Ur sammanställningen av dialogmöten, intervjuer med intressenter samt workshops med LAG, har sju prioriterade teman identifierats: *Social sammanhållning och engagemang i lokalsamhället, Sysselsättning, Barns och ungas förutsättningar, Förbättrad infrastruktur, Besöksnäring, Hållbar utveckling lokalt, Förutsättningar för företagare.*

Parallellt med dessa löper ett övergripande tema som genomsyrat alla dialogsamtal: *Samverkan*. Behovet av samverkan på alla nivåer; grannar emellan, i byaråd och föreningar, i företagssamarbeten, i sektorsövergripande och kommungränsöverskridande initiativ nämns i en majoritet av de förslag som kommit upp.

Social sammanhållning och engagemang i lokalsamhället

Intressentdialogerna, som i sin form erbjöd utbyte och nätverksmöjligheter, fick många av deltagarna att lyfta just behovet av mötesplatser. Goda exempel är kontorscafé i byn samt faciliteter utomhus för fysisk aktivitet som blivit samlingspunkter.

Oroande utveckling inom föreningslivet: allt färre ideellt engagerade ledare. Många mindre klubbar och föreningar orkar inte driva på, saknar återväxt. Samtidigt är föreningslivet av stort värde, som sammanhållande kraft och som viktig parameter för att göra ett område attraktivt för inflyttning.

Byaråden och byalagen har lyfts fram särskilt som oerhört viktiga för trivsel, utveckling och stolthet i byarna. Då människor är mindre vana vid att arbeta traditionellt ideellt idag, behövs också alternativa former för engagemang. Samverkan mellan byaråd, ungdomsråd och föreningar ses som en väg framåt för att skapa nya projekt och verksamheter.

Sysselsättning

Många unga behöver komma i kontakt med arbetslivet redan under skoltiden, för att inte tappa övergången skola - arbetsliv. Pandemin har försvårat situationen då sommarjobb och praktikplatser försvunnit. Här finns en möjlighet att stärka existerande infrastruktur av föreningar, företag, kommuner och individer som erbjuder en första kontakt och fångar upp ungas eget engagemang, med hjälp av PRAO och Ung Företagsamhet med mera.

En fråga som ställts är "Hur kan landsbygden bli attraktiv inte bara för boende utan även för etablering av verksamhet?" En målgrupp att satsa på är unga entreprenörer, som har tänkt sig starta en verksamhet inne i stan och ser möjligheter att göra det utanför stan. Även redan verksamma behöver stöd för att våga satsa och växla upp en bisyssla.

Tröghet i de kommunala procedurerna upplevs som ett hinder. Här finns behov av samverkan över kommungränserna för att förenkla tillståndprocesser, men även erbjuda stöd i form av inkubatorer mm.

Kompetensförsörjning är den stora utmaningen för utveckling av etablerade företag. Att attrahera kompetens och arbetskraft till landsbygden och de gröna näringarna.

Barns och ungas förutsättningar

Ungas villkor på landsbygden engagerar många. Pandemin har synliggjort redan existerande utmaningar och behov.

Barns och ungdomars stillasittande har ökat under pandemin. Barn blir skjutsade kortare sträckor. Möjligheter att ta sig fram på cykel är begränsade. Det finns en oro kring att färre barn och unga idrottar och slutar i tidigare åldrar. Antalet ideella ledare minskar hela tiden. Föreningslivet är viktigt socialt och det behövs satsningar på bättre faciliteter, både rum för träning och mötesplatser utanför träningen. Det behövs också fler platser för unga att vara aktiva på utanför organiserad idrott, till exempel skateparker.

Engagemanget hos unga börjar komma tillbaka, men de upplever som svårt att göra sina röster hörda hos beslutsfattare. Från motsatt håll kämpar kommunerna med att nå både unga, föräldrar, företagare och äldre och tränga igenom bruset av sociala medier. Hur får vi unga att komma när vi bjuder in? En möjlighet som lyfts är att politiker möter unga i skolan och på andra platser där de befinner sig. Potentialen hos ungdomsråden lyfts som en viktig partner, både för beslutsfattare och i utveckling av nya verksamheter.

Förbättrad infrastruktur

Beroendet av en egen bil står i vägen för ett mer hållbart liv på landsbygden. Det saknas kollektivtrafik och cykelvägar. Barnfamiljer som vill flytta ut har svårt att få råd med de två bilar som ofta krävs. Det finns också ett stort behov av trygg och miljövänlig hemfärd (särskilt nattetid).

Temat väcker mycket engagemang. Förslag: fler tågstopp, sammankoppling av kollektivtrafik och cykelvägar, bilpooler och cykeluthyrning, parkeringar vid busshållplatser för att göra det enklare att minska bilresandet.

Delningsekonomi efterfrågas och man lyfter exempel från andra områden: minibussar som tillhandahållits av kommunen och sköts av byalaget.

Besöksnäring

Det finns stora möjligheter att utveckla besöksnäringen på Söderslätt. Söderslätt är inte känt som turistmål på samma sätt som Österlen. Samtidigt finns här stora natur- och kulturvärden, fantastiska besöksmål och många restauranger av hög kvalitet. Det behövs kommunöverskridande samverkan för att sätta Söderslätt på kartan och lyfta de destinationer som "öppnar dörren" till området och lockar besökare på ett sätt som kan gynna många lokala verksamheter. Fler boendalternativ och särskilt större hotell är också en förutsättning för fortsatt utveckling.

Det ökande intresset för vandring och rekreation är en fantastisk möjlighet för Söderslätt. Samtidigt har ökningen av besökare i naturen lett till nedskräpning och slitage. Det finns ett behov av att öppna upp fler naturområden för besökare, med möjligheten att koppla in lokala guider för att hantera besökare och främja sysselsättning bland unga.

Hållbar utveckling lokalt

Hållbar utveckling är ett tema som alla relaterar till på olika sätt och som behöver lyftas in i det fortsatta samtalet kring framtidens Söderslätt i syfte att öka medvetandegraden och skapa engagemang för hållbarhet lokalt. Samverkan mellan företag, kommuner, markägare och föreningar kring dessa frågor saknas idag.

I intressentdialogerna lyfts intresset av att leva mer hållbart på landsbygden. Man efterfrågar delningsekonomi på bynivå, infrastruktur som möjliggör hållbart resande samt lokal energiproduktion. Hållbarhet är också att kunna stanna i byn. "Idag måste jag lämna byn, vad jag än behöver eller vill göra."

Förutsättningar för företagare

Ett återkommande tema är svårigheten att etablera sig eller växa som företag. Stöd behövs för att underlätta myndighetskontakter och förenkla processerna kring ekonomiskt stöd och tillstånd mm. Många frågor behöver hanteras i samverkan mellan kommunerna för att underlätta förutsättningar för företag som verkar i hela området.

Småföretag behöver resurser för att komma i gång igen efter pandemin; många har goda idéer och ser potential, men saknar finansiering. Man efterfrågar mötesplatser för både nya och etablerade verksamheter, genom digitala plattformar, fysiska möten och kontorshotell. Även kontakt med andra som vill driva leader-projekt.

Slutligen är det stora behovet att synas mer som företagare, genom gemensam marknadsföring mm. Besöksmål Söderslätt nämns som ett gott exempel på samverkan mellan olika besöksdestinationer. Många vill samlas under varumärket Söderslätt och samverka för att positionera området genom gemensam marknadsföring och märkning av lokala produkter.

4 Mål, insatsområden och indikatorer

4.1 Vision

Blomstrande Söderslätt

På Söderslätt är samarbete och tillit mellan medborgare, det privata, offentliga, ideella och akademin motorn för en hållbar utveckling.

Innovation och företagande utvecklar människor och bygden. Företags- och föreningsklimat är gynnsamt med goda möjligheter till kommunikation.

Människor i byar, städer och på landsbygd formar framtiden tillsammans, grundat i Söderslätts traditioner och rika kultur. Inkludering, engagemang och lärande är nyckeln till framgång.

Här finns goda livsmiljöer och tillgänglig natur. Den bördiga jorden och det värdefulla vattnet vårdas för hållbar tillväxt. Hav, kust och land lockar besökare från när och fjärran till aktivitet och avkoppling.

4.2 Mål

Söderslätt har tagit fram följande fyra övergripande mål för kommande programperiod:

Stärkt identitet. 2027 har Söderslätts identitet och attraktivitet stärkts lokalt, nationellt och internationellt.

Söderslätts naturvärden tas tillvara och vårdas. 2027 har Leader Söderslätt bidragit till en bättre miljö genom att minska klimatpåverkan och ta tillvara på naturresurser på ett långsiktigt hållbart sätt.

Ökad inkludering & samverkan. 2027 har Leader Söderslätt skapat en ökad delaktighet och tillit mellan olika generationer, sektorer och aktörer. Eldsjälarna i lokalsamhället tas tillvara och det inkluderande engagemanget har stärkts.

Hållbar tillväxt & innovation. 2027 har innovation och företagande inom Söderslätt bidragit till en levande bygd med ökande besöksnäring, stimulerat till ökad sysselsättning, och förbättrade kommunikationer.

Målen följer strukturen från visionen, där de olika hållbarhetsaspekterna lyfts fram i linje med Agenda 2030-målen, som visas i bilden nedan. Målen tillsammans med vision, insatsområden och indikatorer utgör den röda tråden för Leader Söderslätts utvecklingsstrategi.

Söderslätts mål 2027

Stärkt identitet:

2027 har Söderslätts identitet & attraktivitet stärkts lokalt, nationellt & internationellt.

Söderslätts naturvärden tas tillvara och vårdas:

2027 har Leader Söderslätt bidragit till en bättre miljö genom att minska klimatpåverkan och ta tillvara på naturresurser på ett långsiktigt hållbart sätt.

Ökad inkludering & samverkan:

2027 har Leader Söderslätt skapat en ökad delaktighet och tillit mellan olika generationer, sektorer och aktörer. Eldsjälarna i lokalsamhället tas tillvara och det inkluderande engagemanget har stärkts.

Hållbar tillväxt & innovation:

2027 har innovation och företagande inom Söderslätt bidragit till en levande bygd med ökande besöksnäring, stimulerat till ökad sysselsättning, och förbättrade kommunikationer.

Formulering av målen har skett genom en process, där såväl resultatet av behovsanalys (nuläget) som förväntningar och ramarna för hållbarhet (visionen) varit vägledande. I processen har kommunernas landsbygdsstrategier och den regionala utvecklingsplanen tagits i beaktande. Det har funnits stor samstämmighet kring de fyra områdena identitet/besöksnäring, klimat och natur, innovation/sysselsättning och samverkan/delaktighet från såväl underifrån som i beslutade strategier från politiken.

De ligger dessutom väl i linje med målen för Europeiska fonden för landsbygdsutveckling där den ekonomiska (stärkt konkurrenskraft, sysselsättning), miljömässiga (naturresurser och klimatåtgärder) samt social hållbarhet och stärkt identitet (territoriell utveckling) betonas.

4.3 Insatsområden

Utifrån behovsanalysen har följande fem insatsområden identifierats:

Innovation, lärande och samverkan

Samverkan har varit genomgående tema i intressentdialogen, och är nödvändigt för att skapa långsiktiga lösningar på komplexa utmaningar. Insatsområdet ska fokusera på att stärka nya arbetssätt, öka involvering och engagemang samt skapa långsiktig förändring. Bidrar till samtliga mål, speciellt mål 3 och 4.

Detta insatsområde tar hänsyn till de sju olika diskrimineringsgrunderna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Exempel på initiativ inom insatsområdet: Nya fysiska och digitala mötesplatser, stödja eldsjälarna och byalag, samordna initiativ och ökad kontakt mellan generationer och olika kulturer. Skapa ett inkluderande samhälle och arenor för innovation och entreprenörskap.

Ungas engagemang och välbefinnande

Då behovsanalysen speciellt pekar ut vikten av att engagera unga väljs ett insatsområde för denna grupp. Det här insatsområdet förväntas bidra framför allt till mål 3 och 4.

Exempel: Öka ungas delaktighet och inflytande. Skapa vägar ut på arbetsmarknaden och nya aktiviteter som uppmuntrar till ett aktivt och hälsosamt liv. Stödja samarbete mellan ungdomsråd och föreningsråd.

Hållbar natur inklusive vatten och framtidens jordbruk.

Insatsområdet inkluderar de gröna och blå näringarna, så att resurser kan bibehållas och förnyas. Stödjer mål 2 och 4 i första hand.

Exempel: Stödja ökad biologisk mångfald, minska övergödning och vårda Söderslätts natur. Stödja verifiering av ny teknik, gemensamma livsmedelssatsningar och uppmuntra närodlat. Stödja initiativ för att underlätta bemanning inom jordbruket.

Attraktiva destinationer

Besöksnäringens utveckling är både mål och medel för en långsiktigt levande och utvecklad landsbygd, och har därför ett eget insatsområde. Det insatsområde som tydligast bidrar till mål 1, men kan också stödja mål 2 och 4.

Exempel: Stödja nya vandringsleder/friluftsaktiviteter, guider och öka tillgängligheten via exempelvis cykelleder. Stödja lokala samordnade destinationsinitiativ och event.

Cirkulär ekonomi och delningsekonomi

Detta insatsområde hjälper till att främja kretsloppstänkande och fokusera på att använda resurser effektivt, såväl natur, teknik, prylar och människor. Stödjer mål 2 och 4 i första hand, men också mål 3.

Exempel: Skapa plattformar eller marknadsplatser för återbruk / secondhand handel eller till exempel för ökat lokalutnyttjande. Stödja initiativ som förädlar vidare eller tar tillvara icke cirkulerat avfall, bland annat i jordbruket. Stödja lokala bilpooler, uppmuntra till kollektivt resande.

4.4 Indikatorer och målvärden

Nedan följer de indikatorer på olika nivåer som kommer att användas för att följa upp resultaten för Leader Söderslätt. Tänkbara indikatorer ur indikatorbiblioteket valdes ut, och därefter prioriterades ett mindre antal som väl fångar viktiga aspekter av de övergripande målen och för att de är rimliga att följa upp.

EU:s resultatindikatorer

Mål	Insatsområde	Indikatorkod	Indikatornamn	Definition	Målvärde
2. Naturvärden tas tillvara	1. Innovation, lärande och samverkan 3. Hållbar natur	R.27	Miljö/klimatrelaterad prestation genom investeringar i landsbygdsområden	Antal projekt som bidrar till mål rörande miljöhållbarhet samt begränsning av och anpassning till klimatförändringar i landsbygdsområden	24
1. Stärkt identitet 2. Naturvärden tas tillvara 4. Hållbar tillväxt och innovation	1. Innovation, lärande och samverkan 2. Ungas engagemang 3. Hållbar natur 4. Attraktiva destinationer 5. Cirkulär ekonomi	R.37	Tillväxt och sysselsättning i landsbygdsområden	Sysselsättningen ska ha skapats som senast vid projektslut. En heltidstjänst motsvarar 1720 timmar per år och en halvtidstjänst motsvarar 860 timmar per år.	15

Nationella indikatorer

Mål	Insatsområde	Indikatorkod	Indikatornamn	Definition	Målvärde
1. Stärkt identitet 2. Naturvärden tas tillvara 4. Hållbar tillväxt och innovation	1. Innovation, lärande och samverkan 4. Attraktiva destinationer 5. Cirkulär ekonomi	N.02	Bevarad sysselsättning	Med bevarad sysselsättning menar vi arbetstillfällen som inte hade kunnat finnas kvar utan det mottagna stödet. En heltidstjänst motsvarar 1720 timmar per år och en halvtidstjänst motsvarar 860 timmar per år.	15
1. Stärkt identitet 2. Naturvärden tas tillvara 4. Hållbar tillväxt och innovation	1. Innovation, lärande och samverkan 3. Hållbar natur 5. Cirkulär ekonomi	N.03	Nya produkter	Denna delas upp i 3 nivåer för att kunna ta hänsyn till innovationshöjd. D.v.s. är produkten/erna nya på den svenska marknaden, på den lokala marknaden (leaderområdet) eller endast för den enskilda organisationen?	18

Mål	Insatsområde	Indikatorkod	Indikatornamn	Definition	Målvärde
				<p>En fysisk produkt är en vara som man kan köpa och ta med hem, men konsumera senare. Till exempel olika matprodukter, souvenirer, kläder och möbler.</p> <p>En digital produkt är en vara som säljaren kan sälja (eller erbjuda gratis) upprepat antal gånger utan att göra om varan på nytt. Till exempel nedladdningsbara filer som e-böcker och guider. Men det kan också inkludera olika mjukvaror och appar om kunden inte är beroende av prenumerationer för att kunna ta del av dem.</p>	
1. Stärkt identitet 2. Naturvärden tas tillvara 3. Ökad inkludering och samverkan 4. Hållbar tillväxt och innovation	1. Innovation, lärande och samverkan 2. Ungas engagemang 3. Hållbar natur 4. Attraktiva destinationer 5. Cirkulär ekonomi	N.04	Nya tjänster	<p>Denna delas upp i 3 nivåer för att kunna ta hänsyn till innovationshöjd. D.v.s. är tjänsten/erna nya på den svenska/lokala marknaden eller endast för den enskilda organisationen?</p> <p>En (fysisk) tjänst är något som man köper och konsumerar ihop istället för att ta med hem. Till exempel hårklippningar, guidade turer och upplevelser samt teaterföreställningar.</p> <p>En digital tjänst är en tjänst som säljaren behöver göra om och anpassa vid varje försäljning. Till exempel sociala media tjänster, webbdesign eller liknande. Hit räknas även olika streamingtjänster då kunden inte äger materialet utan endast har tillfällig tillgång genom någon form av prenumeration på säljarens villkor.</p>	42
3. Ökad inkludering och samverkan	1. Innovation, lärande och samverkan 2. Ungas engagemang	N.07	Nya nätverk och samarbeten	Antalet nya och bestående nätverk eller samarbeten som skapats genom projektet och som bedöms kunna bestå efter projektslut. För att räknas som nytt ska nätverket eller samarbetet inte ha funnits innan projektets mobilisering och uppstart för det syfte som det nu har. Det behöver ingå minst två aktörer för att räknas som ett nytt nätverk eller samarbete. Endast antalet nätverk ska ingå, inte antalet aktörer i de nätverken.	24
1. Stärkt identitet	4. Attraktiva destinationer	N.08	Nya dagsbesökare	Antalet nya dagsbesökare per år som projektet beräknas ha skapat. Dagsbesökare är besökare som inte övernattar på platsen för besöket. Här handlar det om en uppskattning per år så det gör inget om projektet hinner ta slut innan man har uppmätt ett år med besökarantal.	87600

Mål	Insatsområde	Indikatorkod	Indikatornamn	Definition	Målvärde
				Men det underlättar uppskattningen om man har hunnit mäta besökare under en period.	

Lokala indikatorer

Mål	Insatsområde	Indikatorkod	Indikatornamn	Definition	Målvärde
3. Ökad inkludering och samverkan	2. Ungas engagemang	L.01	Deltagare, kvinnor under 25 år	En deltagare är en person som medverkar aktivt i projektet och får någon form av utbildning, kompetensutveckling eller liknande.	240
3. Ökad inkludering och samverkan	2. Ungas engagemang	L.03	Deltagare, män under 25 år	En deltagare är en person som medverkar aktivt i projektet och får någon form av utbildning, kompetensutveckling eller liknande.	240
3. Ökad inkludering och samverkan	1. Innovation, lärande och samverkan 2. Ungas engagemang	L.13	Bevarade fritids- och kulturverksamheter	Antal fritids- eller kulturverksamheter som har vidareutvecklats och/eller hade upphört om inte projektet genomförts. Det är alltså inte antalet tillfällen som aktiviteterna genomförs eller antalet deltagare de har som ska räknas här.	24
1. Stärkt identitet 2. Naturvärden tas tillvara 3. Ökad inkludering och samverkan 4. Hållbar tillväxt och innovation	1. Innovation, lärande och samverkan 2. Ungas engagemang 3. Hållbar natur 4. Attraktiva destinationer 5. Cirkulär ekonomi	L.23	Nya metoder, arbetssätt eller processer	Nya sätt att arbeta i företag eller andra organisationer. Till exempel nya produktionsprocesser, nya logistiklösningar eller nya organisationsformer.	20
3. Ökad inkludering och samverkan	1. Innovation, lärande och samverkan	L.30	Organisationer i nya nätverk	Antal företag, föreningar eller andra organisationer som ingår i nya nätverk som uppkommit genom projektet. Nätverket bedöms vara bestående efter projektets slut. Antalet nätverk mäts istället genom den nationella indikatorn Nya nätverk och samarbeten.	36

Mål	Insatsområde	Indikatorkod	Indikatornamn	Definition	Målvärde
3. Ökad inkludering och samverkan	1. Innovation, lärande och samverkan 2. Ungas engagemang	L.33	Projektdeltagare som upplever ökad inkludering	Antal deltagare i projekt inom integration och inkludering som upplever en ökad inkludering i och förståelse för samhället vid projektslut.	960
2. Naturvärden tas tillvara 4. Hållbar tillväxt och innovation	1. Innovation, lärande och samverkan 3. Hållbar natur 5. Cirkulär ekonomi	L.38	Nya lösningar på miljö- och klimatproblem	En lösning på miljö- och klimatproblem kan till exempel vara att mobilisera eller skapa metoder för energieffektivisering, vatten- och avloppshantering, avfallshantering eller andra produktionsprocesser.	9
1. Stärkt identitet	4. Attraktiva destinationer	L.49	Nya besökare utanför högsäsong	Nya dagsbesökare som tillkommer genom projektet och som besöker området under lågsäsongen. Indikatorns värde kan alltså vara max så stort som den nationella indikatorn för nya dagsbesökare som inte skiljer på hög- och lågsäsong.	10800
1. Stärkt identitet	4. Attraktiva destinationer	L.50	Nya besöksmål	En fysisk plats som erbjuder en eller flera besöksanledningar och som tillkommit genom projektet.	4

5 Genomförande

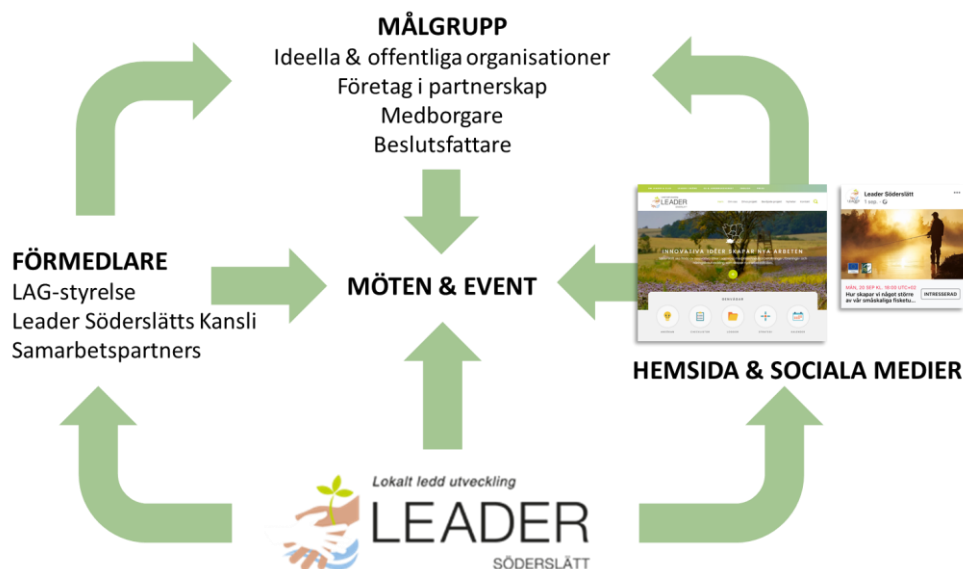
5.1 Kommunikation

Kommunikationsinsatserna syftar till att sprida kännedom om Leader Söderslätt, dels vad man vill åstadkomma och vad som är prioriterat, dels uppmuntra till ansökningar och engagemang. Dessutom är ett viktigt syfte att berätta om vilka resultat som initiativen ger upphov till.

Det finns flera målgrupper för kommunikation, såsom:

- De som kan söka medel. Det är ideella föreningar, offentliga organisationer och företag i partnerskap.
- De som vill engagera sig, som vill medverka som partners i projekt eller ta del av resultaten. Det kan vara medborgare inom Söderslätt, näringsliv, akademi och offentliga organisationer.
- Beslutsfattare (politiker, näringsliv, kommun, region) som är intresserade av resultat, goda exempel och effekter av initiativen inom leaderprogrammen, för att motivera fortsatt stöd.

De olika målgrupperna nås med olika budskap och kanaler. Här spelar Förmedlare en stor roll, det vill säga Leader Söderslätts nätverk med bland annat LAGs styrelse (representerar både ideell, privat och offentlig sektor), Leader Söderslätts kansli och stödjande aktörer i ideell och offentlig sektor. Detaljer om målgrupper, kanaler, budskap och aktiviteter kommer att formuleras i en kommunikationsplan. Nedan presenteras en schematisk bild över strukturen på kommunikationsinsatserna.

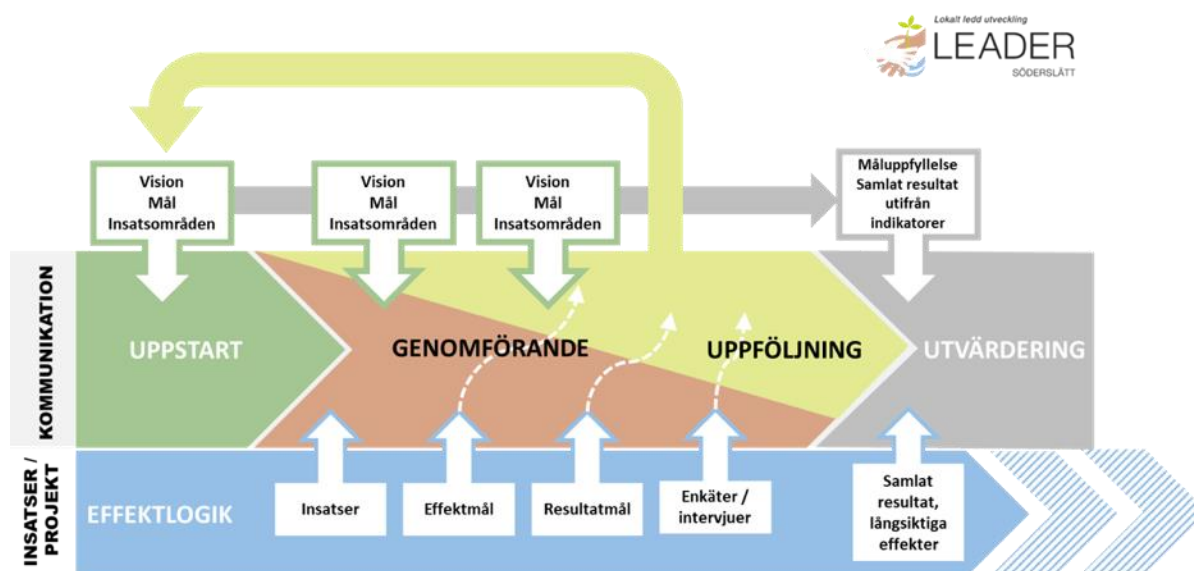

Under själva *Uppstartsfasen* kommer fokus på kommunikationsinsatserna läggas på att sprida Leader Söderslätts nya vision, mål, insatsområden och effektlogik för att på så vis skapa intresse och engagemang.

Under *Genomförandefasen* kommer Leader Söderslätt löpande kommunicera ut vilka insatser som erhållit medel, projektstatus och nya externa behov som kan stärka den långsiktiga utvecklingseffekten. Input i denna fas är effektlogikens krav (effekt- & resultatmål). Utöver detta filmas alla projekt och intervjuer/enkäter mot både projekt och målgrupp sker. Årliga inspirationsseminarier kommer utföras i syfte att öka samverkan och identifiera nya möjligheter/behov. Vision, mål och insatsområden kommer löpande, under hela programperioden kommuniceras ut i syfte att både öka inflödet av ansökningar samt stärka Söderslätt's varumärke/identitet.

Utifrån effektmål, resultatmål och enkäter/intervjuer sker en löpande *Uppföljning* mot vision och satta mål samt insatsområden. Resultatet av detta kommer kommuniceras ut under genomförandefasen.

I slutet av programperioden sker en övergripande *Utvärdering* för hela programperioden med samlade resultat och effekter, vilka kommer kommuniceras ut enligt bild nedan.

5.2 Urvalsprocess

Leaderföreningen har en öppen och icke-diskriminerande urvalsprocess för att prioritera projekt.

Urvalsförfarandet är utformat för att möjliggöra urval av de projekt som kan bidra till att uppfylla målen för strategin. Leaderföreningen prioriterar projekten med hjälp av lokalt utformade urvalskriterier. Ingen enskild sektor; privat, ideell eller offentlig har mer än 49% av rösterna. Efter prioritering fastställer Leaderföreningen stödbeloppet. Jordbruksverket gör slutkontroll av stödberättigande och fattar beslutet som skickas ut till sökande.

5.3 Samordning och samarbete med andra aktörer

Samordning med aktörer på statlig, regional och kommunal nivå med utvecklingsansvar är avgörande för att uppnå ett effektivt genomförande av Leader Söderslätts utvecklingsstrategi. De viktigaste aktörerna är:

- Region Skåne samordnar utvecklingsarbetet i Skåne och leder arbetet med att ta fram den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Den senaste strategin från 2020, ”Det öppna Skåne 2030”, innehåller sex visionsmål som ligger väl i linje med de för Leader Söderslätt:
 - Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet
 - Skåne ska vara en stark hållbar tillväxtmotor
 - Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer
 - Skåne ska ha en god miljö och en hållbar resursanvändning
 - Skåne ska utveckla framtidens välfärd
 - Skåne vara globalt attraktivt
- Leader Söderslätts övergripande mål om *Hållbar tillväxt & innovation* samt *Stärkt identitet* sammanfaller tydligt med regionens uppdrag.
- Länsstyrelsen har som myndighet ett viktigt uppdrag för att skydda miljön, bevara natur- och kulturvärden och investera i landsbygden, samt att långsiktigt arbeta för att Agenda 2030-målen nås. Det innebär en naturlig samordning och samverkan med Leader Söderslätt för att nå målet *Söderslätts naturvärden tas tillvara och vårdas* och *Ökad inkludering & samverkan*.
- Söderslätts fem kommuner. För många kommuner är Leader verktyg för landsbygdsutveckling, där de bidrar med finansiering och annat stöd för att förverkliga sina strategier och planer. I framtagandet av Leader Söderslätts utvecklingsstrategi har hänsyn tagits till befintliga landsbygdsstrategier där sådana finns, översiktsplaner eller motsvarande.
- Skånes kommuner.
- Regionala plattformar för ökad besöksnäring såsom Tourism in Skåne och Visit Skåne.
- Andra leaderorganisationer på regional, nationell och internationell nivå:
 - Leader Region Syd: medverkande samtliga Leader-områden i Skåne och Halland.
 - LUS: Lokal Utveckling Sverige
 - ELARD: European Leader Association for Rural Development.
- Landsbygdsnätverket

Leader Skåne-möten, d.v.s. samordningsmöten med andra Leader-områden i Skåne, är ett etablerat forum som äger rum fyra gånger om året och som kommer att vara fortsatt viktigt under kommande leaderperiod. Där deltar förutom kansliet för Leader Söderslätt och de andra Leader-områdena i Skåne också representant från Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne och Jordbruksverket. Syftet med mötena är att reflektera och utbyta erfarenheter

och frågor kring Leader. Ofta deltar inbjudna gäster, exempelvis politiker eller myndighetspersoner.

Ordförandeträffar sker regelbundet med deltagare från de olika Leader-områdena i Skåne. Det är ett forum där man utbyter erfarenheter, kan synkroniserar aktiviteter och ståndpunkter samt formulerar sakfrågor att lyfta till Jordbruksverket.

I det löpande arbetet är LAG-styrelsens ledamöter och verksamhetsledaren viktiga för samordning och samarbete med andra aktörer, och som ambassadörer för Leader Söderslätt. LAG-styrelsens ledamöter och verksamhetsledaren möter regionen, länsstyrelse och ett flertal kommuner i Skåne som en del av den ordinarie verksamheten för att på så vis bistå med information och verka som en länk mellan invånarna på Söderslätt och de offentliga aktörerna. Det underlättar dialog och överhörning emellan samordningsforumen. LAG-styrelsen och verksamhetsledaren tar till sig och sprider resultat om regionala analyser och det regionala förbättringsarbete som fortgår i dessa organisationer för att undvika dubbelarbete och för att se till att det kommer Söderslätts invånare till nytta.

5.4 Effekter

Under programperioden 2023–2027 kommer Leader Söderslätt att rikta sina insatser mot en långsiktig målbild och vara en del i en pågående lokal utvecklingsprocess, där flera aktörer samverkar i ett antal utvecklingssteg mot ett gemensamt effektmål. Effekttänkande skall genomsyra såväl ansökningsprocessen, urvalskriterierna, projektuppföljningen som utvärderingen. Fokus under programperioden kommer flyttas från enskilda projektresultat till att åstadkomma lokala långsiktiga utvecklingseffekter genom insatser tillsammans med flera aktörer och finansiärer.

Ansökningsprocessen kommer innehålla följande krav på sökande part/partier:

1. Att sökande kan presentera mätbara effektmål kopplat till Agenda 2030 på lång sikt.
2. Att insatsen kan övergå, i senare skede, till en pågående lokal utvecklingsprocess.
3. Att sökande beaktar och strävar mot att insatsen i senare skede kan förvaltas och fortsätta utvecklas hos en eller flera projektägare.
4. Att merparten av finansieringen på sikt ej är beroende av offentligt stöd utan kan drivas av ideella krafter och/eller privata stöd.

I ansökan kommer att beaktas huruvida hela insatsen under längre tid kan brytas ner i följande delprocesser:

Steg 1 – Koncept/verifieringsfas: Omfattar stöd för omvärldsanalys, marknadsanalys, förstudie, kravspecifiering och utvärdering av en teknik samt medel för gruppbildning inför steg 2.

Steg 2 - Utvecklingsfas: Omfattar stöd till implementation, prototyptester/verifiering och exempelvis uppskalning av lösningar. Kan även innefatta stöd för ökad samverkan med andra aktörer.

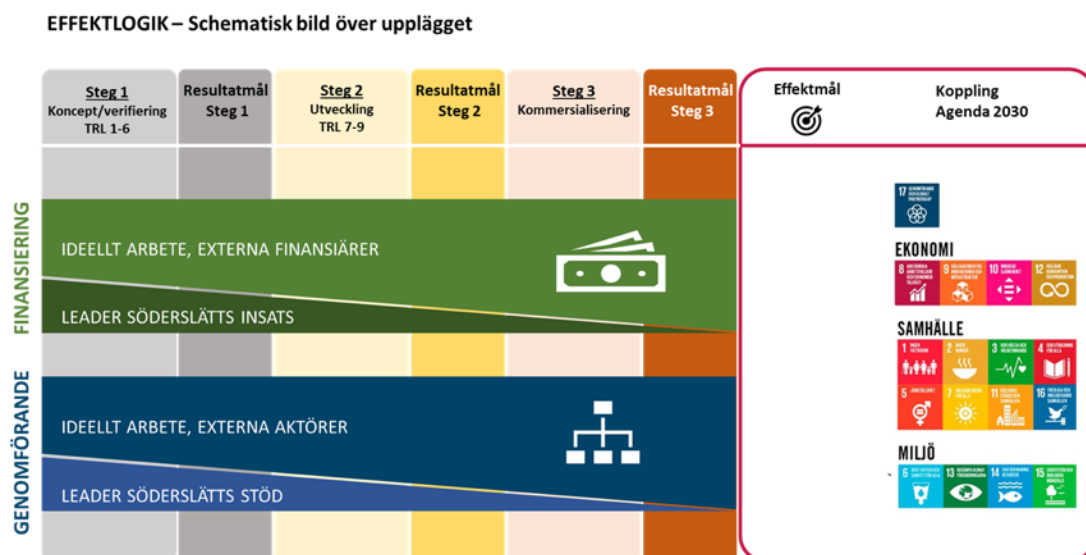
Steg 3 – Kommersialisering/etableringsfas: Omfattar marknadsföringsinsatser, att organisationen på lång sikt har etablerats och att långsiktig finansiering finns.

Efter varje steg skall mätbara resultatmål finnas, vilka i slutändan är kopplade till de övergripande effektmålen.

För Leader Söderslätt kommer prioriteringen vara att stödja initiativ i steg 1 och steg 2 dvs att initiera långsiktiga utvecklingseffekter. Storleken på Leader Söderslatts finansiering kommer vara som störst i steg 1 och successivt sjunka under projektets gång.

Stödet skall ges till ansökningar inom de fem valda insatsområdena och kopplingen mot de fyra målen skall vara tydlig. I samband med vårens intressentdialoger har redan flertalet projekt kunnat identifierats. Under uppstartsfasen av programperioden kommer LAG-styrelsen att fokusera sina aktiviteter på dessa initiativ och uppmuntra aktörerna att ansöka för steg 1 med målsättning att nå steg 3.

Nedan presenteras en schematisk bild över föreslagen effektlogik.

5.5 Hur främjar strategin innovation?

Nyckeln till innovationsprocessen ligger i två av Leader Söderslätts huvudmål *Ökad inkludering & samverkan* och *Hållbar tillväxt & innovation*. Innovationsprocessen etableras och utvecklas genom interaktion och lärande mellan en mängd olika aktörer, individer och organisationer. Syftet med insatsområdet *1. Innovation, lärande & samverkan* är att skapa starka innovationsprocesser baserat på de problem och behov som initialt identifierats under intressentdialogerna och senare löpande uppkommer under programperioden. Målet med insatsområde 1 är att skapa en långsiktig strukturförändring där innovation, lärande och samverkan etableras.

I samtliga insatsområden kan både process-, produkt- och organisationsinnovation uppkomma men förväntat är att organisationsinnovation främst uppstår i insatsområde 1 och i övriga fyra områden uppstår process- och produktinnovation.

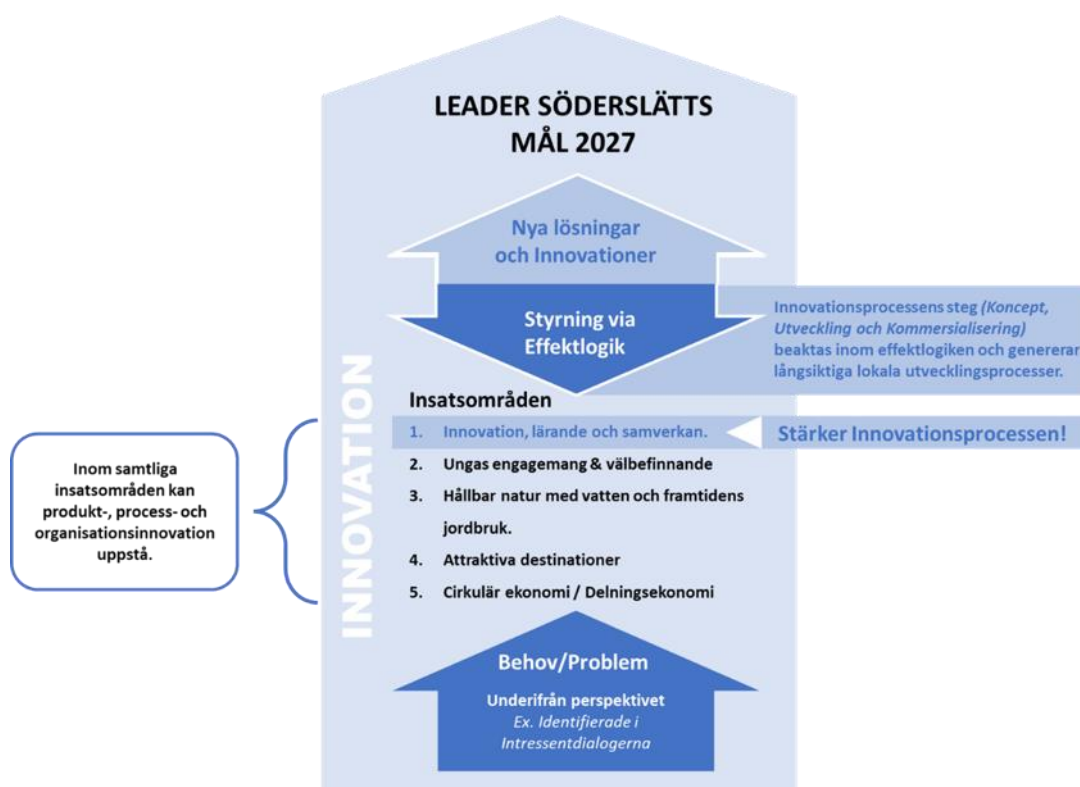
I nedanstående bild beskrivs hur strategin främjar innovation. Innovationsprocessen stöds med hjälp av styrning via effektlogiken och nya krav på ansökningsprocessen och urvalskriterierna. Leader Söderslätt kommer främst stödja insatser inom koncept/verifiering och utveckling av nya lösningar/idéer/event. Sammantaget bör angreppssätten ge förutsättningar för innovationer som når kommersialisering och långsiktig effekt för Söderslätt.

Exempel på insatser, vilka kan generera innovation, inom de fem olika insatsområdena är:

1. *Innovation, lärande och samverkan*: Nya fysiska och digitala mötesplatser/arenor för stärkt innovationsprocess. Stödja event för lokalt ledd utveckling och uppmuntra till lärande mellan olika kulturer, generationer och gränssnitt (privat, offentligt och ideellt).
2. *Ungas engagemang & välbefinnande*: Stödja initiativ vilka uppmuntrar ökad lokal delaktighet och inflytande. Stödja ungas entreprenörskap och öka ungas samarbete med privat och ideell sektor via exempelvis mentorskap och praktikplatser.
3. *Hållbar natur med vatten och framtidens jordbruk*: Stödja verifiering av nya odlingstekniker och odling av nya klimatanpassade grödor. Stödja framtagande av nya lokalproducerade livsmedelsprodukter och livsmedelsprocesser samt nya innovativa lösningar som kan minska övergödning och öka den biologiska mångfalden.
4. *Attraktiva destinationer*: Exempel på områden där innovation kan uppstå är gränssnittet mellan fysiska och digitala aktiviteter knutet till nya friluftaktiviteter, matupplevelser och besöksmål. Ett annat område kan vara att samordna lokala producenter med nya event och

aktiviteter och på så sätt öka Söderslätt's attraktivitet och skapa nya destinationsmål.

5. *Cirkulär ekonomi / Delningsekonomi*: De sju R:en (Rethink, Refuse, Reduce, Reuse, Repair, Recover, Recycle) är vägledande för innovation inom detta område och både produkt-, process och organisationsinnovation kan uppstå. Även nya innovativa affärsmodeller bör uppmuntras. Exempel kan vara nya sätt att dela varor eller transporter, stödja återbruk & secondhand samt öka lokalutnyttjandet.

5.6 Övergripande principer

Vid framtagandet av strategin har det varit av största vikt att inkludera alla delar av Leader Söderslätt; den ideella, privat och offentliga sektorn. Denna trepartssamverkan har legat till grund vid de intressentdialoger som genomförts ute i området under våren 2021. Resultatet har dokumenterats och legat till grund för arbetet med framtagandet av mål och insatsområden.

Även arbetet med SWOT-analysen har inneburit ett brett arbetssätt i dialog med boende i området samt ideella organisationer, privat näringsliv och offentlig sektor.

Vid framtagande av ny utvecklingsstrategi har speciell vikt lagts vid hållbar utveckling. Den nya visionen utgår från principerna om Agenda 2030 med fokus på såväl miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet samt

partnerskap och samverkan. Därmed lyfts allas möjligheter till deltagande fram och allas engagemang uppmuntras såväl under framtagande av strategin som i genomförandet. Inkludering kommer att följas noga under genomförandefasen samt vid uppföljningen av strategin.

Insatsområde och indikatorer lägger stor vikt vid ungas engagemang och kommer att spegla ungas lika behandling oberoende av etnicitet, kön, funktionsnedsättning eller andra diskrimineringsgrunder.

De fyra övergripande målen pekar alla mot en hållbar utveckling där mål nummer ett vill *stärka identiteten* för boende och verksamma i området. Mål nummer två innebär att *naturvärden tas tillvara* och att Leader Söderslätt strävar efter att bidra till att förbättra miljö- och klimatutmaningarna.

Mål nummer tre lyfter specifikt fram viken av *inkludering och samverkan*. Detta mål kommer att styra och påverka Leader Söderslätt i en icke-diskriminerande riktning med beslut som innebär att alla ska ha möjlighet att skapa och eller delta i de projekt som finns inom ramen för Leader Söderslätt. En ytterst viktig indikation inom detta målområde är att följa hur väl projektdeltagarna upplever ökad inkludering.

6 Organisation

6.1 Partnerskapet och föreningen

Partnerskapet⁴ och Leader Söderslätts organisation är representativ för områdets demografi och verksamhetsstruktur. Den offentliga sektorn står för cirka 30% av alla arbetstillfällen. Den ideella sektorn är mycket viktig för områdets välmående och är representerad till en tredjedel både inom LAGs styrelse och inom partnerskapet. Cirka 91% av alla företag inom Söderslätt är småföretagare med mindre än 5 anställda. Även detta har beaktats inom partnerskapet och 9 av 10 inbjudna företag är småföretag.

Under framtagandet av utvecklingsstrategin har ovanstående beaktats och i förstudien (SWOT-analys och intressentdialoger) har samtliga väsentliga sektorer medverkat (se bild nedan). Totalt medverkade 56 personer under framtagandet av utvecklingsstrategin (se avsnitt 1, Strategins framtagande).

Strategins inriktning och de fem insatsområdena speglar mycket väl områdets demografi och verksamhetsstruktur.

Leader Söderslätts styrelse består av ledamöter från de ingående kommunerna och dess sammansättning speglar området och bidrar till en god helhetssyn. Varje sektor (privat, ideell, offentliga) är jämnt representerad.

Vid framtagandet av strategin bjöds totalt in 43 olika aktörer från ideell, privat och offentlig sektor från regionala och lokala verksamheter. Fokus

⁴ Ny definition enl. Jordbruksverkets seminarium 14/9 2021:

Leaderföreningen = LAG

Leaderföreningens styrelse = LAG Styrelse

Partnerskapet = De aktörer som är inblandade i framtagandet av strategin.

har varit att skapa ett starkt underifrånperspektiv och inbjudna har främst representerat Söderslätt-området. Det ger goda förutsättningar för att genomföra strategin med de mål och insatsområden som valts. I bilden nedan ses fördelningen och verksamheternas inriktningar. De inblandade aktörerna listas i Bilaga 5.

Fördelning av aktörer inom partnerskapet avseende sektor samt inriktning:

6.2 Föreningens styrelse

Leader Söderslätts styrelse, LAGs styrelse⁵ utgör dess verkställande organ. Styrelsen består av 20 ledamöter, varav 15 ordinarie och 5 adjungerade. Sammansättningen av styrelsen fastställs av medlemmarna på föreningens årliga stämma, efter förslag från valberedningen. En ledamot i styrelsen sitter på två år men inval sker varje år, så att halva gruppen byts ut årsvis. Styrelsen sammanträder ca fyra gånger per år.

I sin helhet ska styrelsen ha kompetens inom ledarskap och förändringsarbete inom såväl privat som kommunal verksamhet. Självklart är att ledamöterna har intresse av att utveckla landsbygden och god kännedom om områdets förhållanden.

Styrelsen ska ha en balanserad sammansättning utifrån flera olika aspekter.

- Från varje geografiska område utses en representant för varje part (offentlig sektor, ideell sektor samt näringslivet)
- Det är önskvärt att det utses en eller två ungdomsrepresentanter. De ungdomar som väljs bör ha en relation till relevanta ungdomsverksamheter inom det geografiska området;
- I styrelsen väljs fyra representanter speciellt utifrån deras kompetens och erfarenhet inom områden viktiga för styrelsens arbete med

⁵ Ny definition enl. Jordbruksverkets seminarium 14/9 2021:

Leaderföreningen = LAG

Leaderföreningens styrelse = LAG Styrelse

Partnerskapet = De aktörer som är inblandade i framtagandet av strategin.

utvecklingsstrategin, såsom näringsliv, besöksnäring, kultur, fiske, jordbruk och miljö.

I sin totala sammansättning skall styrelsen uppfylla Leaders krav på föreningens verkställande organ:

- Minst 30 % av medlemmarna ska representera ideell sektor. En aktör som också driver en aktiv näringsrörelse och/eller är representerad i något branschorgan med lokal anknytning kan inte utses som representant för ideell sektor (men väl som representant för privat sektor);
- Minst 30 % av medlemmarna ska representera privat sektor;
- Minst 30 % av medlemmarna ska representera offentlig sektor.

Dessutom ska hänsyn tas till god representation vad gäller kön, ålder och etnicitet. Könsfördelningen mellan representanterna måste vara minst 40/60 %.

Att vara styrelseledamot är ett ansvarsfullt uppdrag som kräver engagemang och proaktivitet för att implementera utvecklingsstrategin och nå uppsatta mål. Det är viktigt att bidra med sin kompetens, erfarenhet och sitt kontaktnätverk. Närvaron för ledamöterna följs upp, och låg närvaro leder till att ledamot byts ut vid det årliga omvalet.

Stadgarna reglerar styrelsens ansvar, som i huvudsak omfattar att:

- utveckla, följa upp och utvärdera föreningens arbete samt Leader Söderslätts utvecklingsstrategi för att nå uppsatta mål;
- proaktivt uppmuntra till insatser och bidra med nätverk och kontakter i området för att främja samverkan mellan de lokala aktörerna
- ta ställning till vilka ansökningar om utvecklingsinsatser som ska tilldelas bidrag enligt effektlogiken.

Till sin hjälp för att besluta om vilka projektförslag som ska få stöd har styrelsen föreningens arbetsutskott (AU) och kansli som väljer ut förslag enligt urvalsprocessen och förbereder beslutsunderlag. AU består av fem personer som utses av styrelsen, och ska spegla styrelsens sammansättning. AU ansvarar också för ekonomisk och administrativ styrning samt har det operativa ansvaret för kansliets organisering, personal och lokaler.

Valberedningen består av fem personer, en från varje kommun, och utses av stämman. De får en inledande utbildning, får fortlöpande information av kansliet och tar del av protokoll, för att vara insatta i strategin och förstå utvecklingsbehov i föreningen och behov av ev. förändringar i styrelsens sammansättning.

Valberedningens riktlinjer utgörs av de aspekter om styrelsens sammansättning som anges ovan. Speciellt behöver valberedningen säkerställa att kandidaterna har lämplig kompetens och erfarenhet för att leda och genomföra strategin samt engagemang och förståelse för uppdraget.

6.3 Drift – den operativa verksamheten

För att driva den operativa verksamheten har Leader Söderslätt ett kansli som LAG:s styrelse ansvarar för. Kansliet är bemannat med en verksamhetsledare och en ekonom, motsvarande 1,5 heltidstjänst. Kapaciteten säkras genom prioriteringar och resursförstärkning från styrelseledamöter som kan gå in och ta på sig uppgifter vid behov. En kommunikatör delas mellan de olika Leader-områdena i Skåne.

Kansliets arbetsuppgifter är bl.a.:

- allmänt stöd till AU, styrelsen och medlemmarna
- beredning av ansökningar inför beslut
- registrering och hantering av inkomna projektansökningar
- stöd och hjälp till projektägare fram till beslut
- marknadsföring och information av LAG och av projekt
- kontaktskapande med andra Leader-områden och landsbygdsorganisationer på lokal nivå och internationellt
- administration och samordning av föreningens, styrelsens och AU:s arbete
- arkivering

De anställda är väl insatta i vad Leader innebär och fungerar samt i övriga stödformer inom landsbygdsutveckling för att vid ärendeberedning snabbt kunna avgöra om annan stödform än Leader kan vara aktuell. Kansliet ska upplevas som öppet och lättillgängligt för boende och verkande på Söderslätt. De anställda ger stöd och information till personer med projektidéer, arrangera informations- och samordningsmöten för intresserade av landsbygdsutveckling och ska kunna hjälpa till att initiera och etablera projekt. Verksamhetsledaren arbetar tillsammans med lokala aktörer för att öka aktiviteten i ideella föreningar, företag, bygdens organisationer och hos enskilda människor.

Verksamhetsledaren bereder ärenden om projektförslag tillsammans med AU som LAGs styrelse beslutar. Administratören sköter ekonomihantering, inklusive mottagande och vidarebefordran av rekvisitioner, ekonomisk uppföljning, slutredovisning av projekt, samt övrig dokumentation i samband med hantering av projektansökningar.

Verksamheten styrs med hjälp av ett antal dokument som arbetas fram inför uppstarten av varje programperiod och beslutas av styrelsen. I styrdokumentet beskrivs bland annat hur man följer upp verksamheten, beskrivning av ansvarsområden (projektledare, styrgrupp, projektägare m.fl.), attestområden, delegeringar och arbetsfördelning.

7 Uppföljning och utvärdering

Strategiuppföljning

Uppföljning, utvärdering och eventuell revidering av utvecklingsstrategin görs årligen på styrelsemöte, med hjälp av utvalda indikatorer (se avsnitt 4.4). Underlag tas fram av kansli och beredes i AU. Uppföljningen ger

styrelsen möjlighet att diskutera och utvärdera uppfyllelsen av målen för strategin, handlingsplanen för insatsområden och kommunikationsplanen. Dessutom diskuteras på vilket sätt LAG-styrelsens arbetssätt är effektivt för implementeringen av strategin. Uppföljningen skapar förutsättningar för att tidigt upptäcka svagheter och att dra lärdomar inför fortsatt arbete.

Den årliga uppföljningen kan leda till revidering av strategin. LAG-styrelsen ansvarar för att utarbeta ändringarna i strategin som sedan skickas till Jordbruksverket för godkännande.

Slutligen sker en halvtidsuppföljning i enlighet med Jordbruksverkets krav där samtliga tidigare årsuppföljningar och eventuella justeringar av strategin beaktas.

Övrig uppföljning

Uppföljning avseende *Insatser/projekt* kommer ske vid projektavslut och effektlogikens struktur avseende resultatmål, effektmål och Agenda 2030 kommer användas. Verksamhetsledaren sammanställer resultaten för vidareförmedling till LAG-styrelsen, varav det tydligt ska framgå hur projektet har bidragit till att uppnå strategins mål.

I anslutning till *Aktiviteter/Event* sker en anonym evenemangsutvärdering i syfte att mäta nöjdhetsgraden och identifiera förbättringsområden. Effekter av *Kommunikation* kommer att följas upp löpande utifrån kommunikationsplanen.

LAG-styrelsen kommer också att följa upp *Bedömningsprocessen*. Syftet med detta är att utvärdera hur väl projektsresultaten och effektmålen stämmer överens med bedömningsgruppens förväntningar och hur väl urvalskriterierna fungerar.

Ekonomiuppföljning görs löpande av kansliet och AU, och presenteras vid varje styrelsemöte.

Allmän lärandeprocess

Ett lyckat genomförande av utvecklingsstrategin förutsätter goda kunskaper om strategin i sin helhet, och om de olika stegen som leder fram till resultatet. LAG-styrelsen genomgår utbildning som ger kunskap om vad som krävs för att uppfylla målen med strategin samt hur effektlogiken bör tillämpas i ansöknings- och bedömningsförfarandet. Genom löpande uppföljning enligt ovan kan LAG-styrelsen dra lärdomar och bygga nya erfarenheter av arbetet under programperioden.

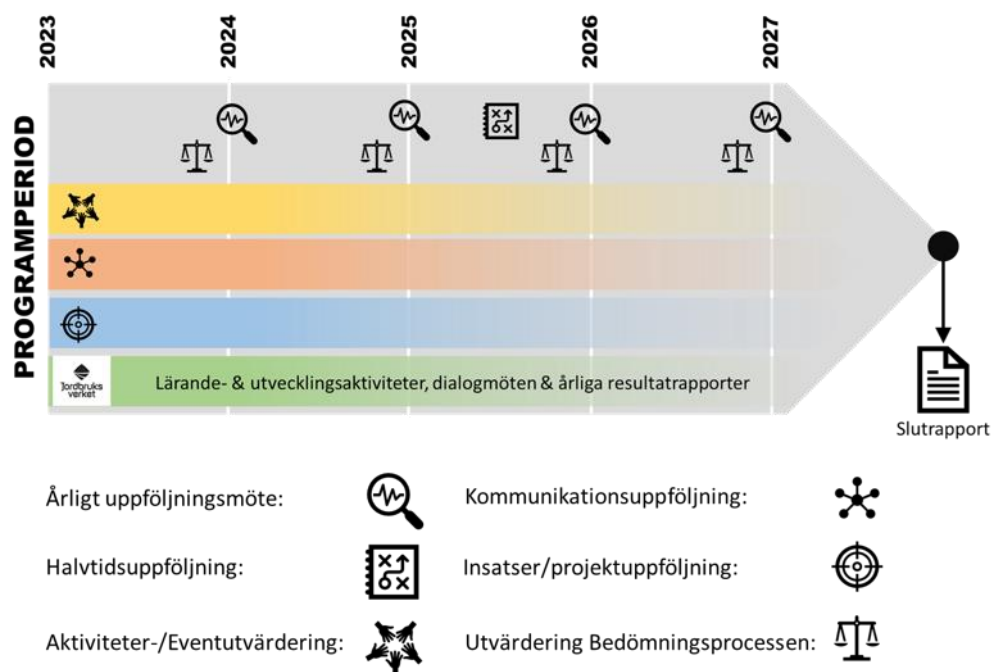
Omvärldsbevakning är nödvändigt för att överblicka förändringar som kan påverkar utvecklingsområdet. Den sker i samarbete med nationella, regionala och lokala aktörer (se avsnitt 5.3),

I enlighet med Jordbruksverkets krav, sker dessutom följande i samarbete med övriga Leader-områden:

- Gemensam lärande och utvecklingsaktivitet under 2025

- Insamling av erfarenheter inför nästkommande programperiod under 2027
- Årlig resultatrapport
- Digitala dialogmöten

Nedan presenteras en sammanfattande bild över Leader Söderslätts Uppföljnings- och utvärderingsprocesser.

Bilaga 1 Geografisk avgränsning.

Leaderområde: Söderslätt.

Kommun	Kommunnamn	RegSO
1280	Malmö	RegSO-Bunkeflostrand syd
1280	Malmö	RegSO-Bunkeflostrand väst
1280	Malmö	RegSO-Bunkeflostrand öst
1280	Malmö	RegSO-Fortuna hemgården-Kvamby-Södra Sallerup
1280	Malmö	RegSO-Oxie norr
1280	Malmö	RegSO-Oxie syd
1280	Malmö	RegSO-Tygelsjö by omland
1280	Malmö	RegSO-Vintrie-Skumparp
1264	Skurup	Alla
1263	Svedala	Alla
1233	Vellinge	Alla
1287	Trelleborg	Alstad-Gislöv-Södra Åby-Södra Åby omland
1287	Trelleborg	Anderslöv
1287	Trelleborg	Anderslöv omland-Klagstorp-Klagstorp omland
1287	Trelleborg	Skegrie
1287	Trelleborg	Skegrie-Västra Tommarp omland
1287	Trelleborg	Smygehamn-Beddingstrand

Bilaga 2 SWOT-analys

Allmän beskrivande text

Nedan följer en sammanfattning av alla fyra delar i SWOT-analysen: Styrkor, Svagheter, Möjligheter och Hot/Utmaningar. För en mer utförlig beskrivning av berörda teman, se avsnitt 3.3.

Styrkor

- Högt odlingsvärde på jorden.
- Närhet till storstadsregionen Köpenhamn - Malmö - Helsingborg
- Två stora lärosäten (Malmö, Lund) och andra högskolor (SLU, Hvilan, Skurup)
- En mångfald av företag inom jordbruk och besöksnäring ger goda förutsättningar för sysselsättning och utveckling lokalt.

Området Söderslätt kan beskrivas som storstadsnära landsbygd (Helsingborg - Malmö - Köpenhamn). Närheten till staden innebär en stor marknad för både besöksnäring och lokal produktion. I delar av området finns väl fungerande kollektivtrafik som möjliggör pendling till såväl arbete i städerna, som studier vid ett av flera välrenommerade lärosäten.

Jordarna på Söderslätt är bördiga och har ett högt odlingsvärde, vilket möjliggör en stor lokal matproduktion och spännande matkultur. Det finns såväl stora som små och medelstora företag inom området.

Naturlandskapet är kustnära och omväxlande vilket inbjuder till både cykling, vandring och andra naturupplevelser.

Svagheter

- Svårigheter att bygga nytt och avsätta mark för exempelvis större företag.
- Föreningslivet saknar lokaler och faciliteter utomhus.
- Ojämn fördelning av arbetskraft i området.
- Låg sysselsättningsgrad. Det dominerande jordbruket är inte arbetskraftsintensivt.
- Kollektivtrafiken möter inte behoven i många delar av området.
- Liten andel allemansrättslig och kommunägd mark.
- Namnet Söderslätt saknar attraktionskraft.

Den goda jordbruksmarken innebär svårigheter att bygga nytt och avsätta mark för exempelvis större företag. Detta hämmar orternas tillväxt och leder till förtätning som upplevs som för hög. Mark-och huspriser ökar och övervärderas. Andelen allemansrättslig och kommunägd mark är liten och många intressen trängs på en liten yta.

Föreningslivet saknar lokaler och faciliteter utomhus. Kraven på avkastning på lokaler och fokus på kommunens kärnverksamheter ger mindre utrymme till den ideella sektorn. Unga saknar platser att vara aktiva på.

Det finns en ojämn fördelning av arbetskraft i området vilket leder till brist på tillgång till kompetent personal. Samtidigt finns få vägar in på arbetsmarknaden för ungdomar.

Kollektivtrafiken möter inte behoven i många delar av området. Att ha tillgång till bil är nödvändigt vilket begränsar både unga och besökare som vill transportera sig enkelt och hållbart.

Namnet Söderslätt saknar attraktionskraft. Många riksintressen begränsar utvecklingsmöjligheterna särskilt för besöksnäringen. Brist på hotell och andra boenden hindrar utvecklingen.

Möjligheter

- Närheten till kontinenten och till Öresundsregionen innebär en stor potential för utveckling av besöksnäring, lokal matproduktion och företagande.
- Närheten till lärosäten innebär innovationsmöjligheter i samarbete med jordbruket.
- Närodlat och närproducerat efterfrågas alltmer av konsumenten. Allt fler restauranger och caféer i städerna samarbetar med stortillverkare och odlare i området.
- Gott om kluster av olika företag (ex. samarbete inom destinationsnäringen och inom matproduktion och förädling) att bygga vidare på.
- God tillgång till arbetskraft att utveckla och utbilda.
- Hemester-trenden gör att svenskar upptäcker Sverige och kommer att fortsätta semestra hållbart och inom landet.
- Landsbygden blir allt mer attraktiv. Inflyttning gör att samhällen börjar blomma upp.
- Samverkan över kommungränserna för att skapa bättre förutsättningar för besöksnäring och entreprenörskap.
- Utveckling av cykel-och vandringsmöjligheter längs kusten.
- Delningsekonomi efterfrågas i byarna.

Det kustnära och storstadsnära Söderslätt har enorm utvecklingspotential som besöksmål. Hemester-trenden gör att svenskar kommer fortsätta att semestra hållbart och inom landet, samtidigt som de utländska turisterna återvänder. Här behövs samverkan över kommungränserna för att möjliggöra utveckling genom investering i besöksvänlig infrastruktur, fibernät och kollektivtrafik. Samt genom satsning på marknadsföring av Söderslätt och förenklade beslutsprocesser i syfte att underlätta för företagare.

Nya områden kan öppnas upp för cykling, vandring och rekreation för att minska trycket på befintliga friluftsområden, samt skapa efterfrågan på lokala guider och kunskap.

Landsbygden blir alltmer attraktiv. Inflyttning gör att samhällen börjar blomma upp. Många människor vill kunna vara både på landsbygden och i staden. Möjligheten till distansarbete driver detta framåt och ger bättre förutsättningar för dem som bor på landsbygden.

Fler vill leva hållbart. Närodlad och närproducerad efterfrågas alltmer av konsumenten. Detta uppmuntrar innovativ matkultur och ökad försäljning av närodlad till restauranger och lokal verksamhet. Möjlighet att koppla stad och land genom odling och matproduktion. Delningsekonomi efterfrågas i byarna. Från samåkning och bilpool till service, kontorscafé och lokaler. Allt fler vill kunna resa och röra sig så miljövänligt som möjligt.

Engagemanget hos unga börjar komma tillbaka. Det finns stora möjligheter att involvera ungdomar och utveckla föreningslivet, hitta nya former för aktivitet i samverkan mellan ungdomsråd, föreningar, byaråd och kommun m.fl. Många byggnader och lokaler som står tomma kan ge plats för nya mötesplatser och aktivitet.

Hot

- Klimatförändringar
- Elbrist
- Konventionell odling riskerar att utarma den goda åkermarken samt hotar grundvattnet och den biologiska mångfalden.
- Ökad belastning på naturområden
- Brist på samarbete mellan kommuner och myndigheter
- Pågående nedmontering av landsbygden (service, infrastruktur)
- Svårt att etablera sig: dyr mark, svårt att få tillstånd att bygga på jordbruksmark
- Föreningslivet tappar kraft

Klimatförändringar leder till att kusten eroderas och jordbruket behöver förändras. Elbrist sätter gränser för utvecklingen då området inte är självförsörjande på el. Hemstrandet har lett till en ökad belastning på naturområden med slitage och nedskräpning som följd.

Förutsättningarna för att bedriva långsiktigt jordbruk hotas av exploatering av jordbruksmark för infrastruktur och bostäder. Samtidigt som konventionell odling brukar stora mängder konstgödsel och bekämpningsmedel, vilket riskerar att utarma den goda åkermarken samt hota grundvattnet och den biologiska mångfalden.

Gränser mellan kommunerna och brist på samverkan mellan kommuner och myndigheter kan hämma utvecklingen.

Tillgängligheten och servicen försämras. Det pågår en nedmontering av landsbygden med sämre kollektivtrafik, postutlämning och annan service.

Staden prioriteras framför landsbygden. Samtidigt är mark- och bostadspriserna höga vilket försvårar för unga människor att bo kvar i området eller starta eget.

Föreningslivet har förändrats de senaste åren med färre medlemmar och färre ideella ledare. Unga är mindre aktiva och slutar tidigare vilket har en negativ inverkan på hälsa och social sammanhållning.

Bilaga 5 Lista över aktörer i partnerskapet

Verksamhetsnamn	Sektor
Energivision Syd	Ideell
Trelleborgs kommun	Offentlig
Stall pållen och pyret	Privat
MAMA Växtkraft	Privat
Spirio AB	Privat
Self boost yoga	Privat
Södra Åby Hembygdsförening	Ideell
BK Höllviken	Ideell
Besöksnäring, Fjärdingslöv	Privat
Malmö stad	Offentlig
Skapa Ditt Bästa Jag	Privat
Co Kreativ AB	Privat
Hanssons mark & växtservice	Privat
Travelshop	Privat
Nattvandring Skurup	Ideell
Lindby	Offentlig
Skurups kommun	Offentlig
Lilla Beddinge Byalag	Ideell
Nordic street food	Privat
Vellinge kommun	Offentlig
Svedala kommun	Offentlig
Kulturföreningen Club UFO	Ideell
LRF	Privat
Ungdomsrådet Svedala kommun	Offentlig
Hyby scoutkår	Ideell
GF Näset Skanör Falsterbo	Ideell
Jordberga Events	Privat
Västra Ingelstad bygrupp	Ideell
Elbetorps rum o frukost V Ingelstad	Privat
Idéburen Utveckling	Ideell
Sveriges Lantbruksuniversitet SLU	Akademi
Svedalas ungdomsråd	Offentlig
Leaderprojekt DUS	Offentlig
Solnäs Trädgård AB	Privat
Foteviken	Privat

Lindas Fingermat	Privat
Ungdomsparlamentet	Offentlig
Malmö Ideella	Ideell
Hörtehamn förening Svaneholm Andelsförening Skurups kommun	Ideell
Malmöakademin	Privat
Vissmarlövs Bryggghus AB	Privat
Stiftelsen Botildenborg	Privat
Greengap.se	Privat
LUS – Lokalutveckling Sverige	Ideell
ELARD	Ideell